

Congregazione per i Vescovi. Testimoni del Risorto. Atti del corso annuale di formazione per i nuovi Vescovi, Libreria Editrice Vaticana 2015, ss. 282.

Kościół jako społeczność zbawcza Jezusa Chrystusa jest wielkim darem dla ludzkości. Pielgrzymuje w darze wszystkich ochrzczonych, tworząc pielgrzymujący Lud Nowego Przymierza. Jest otwarty na każdego człowieka w darze dobrej nowiny, a więc orędzia, którego centrum stanowi osoba Jezusa Chrystusa, a wraz z Nim przykazania miłości Boga i bliźniego wraz z błogosławieństwami.

W Kościele wszyscy ochrzczeni niosą kapłaństwo powszechne. Jednak szczególne zadania posługi, zwłaszcza sakramentalnej oraz słowa Bożego, spełniają powołani do kapłaństwa hierarchicznego. Wybrani ze świata i obdarowani w święceniach są posyłani do posługi w świecie, hic et nunc. Dar kapłaństwa jest ku ich uświęceniu, ale jednocześnie jest przede wszystkim zbawczym zadaniem dla innych.

Kapłaństwo ma w sobie, obok diakonatu i prezbiteratu, zwłaszcza jego pełnię w biskupstwie. To szczególnie udział w powołaniu apostołskim, w sukcesji i trwaniu Kościoła. To jest kolegium pod przewodnictwem kolejnego następcy św. Piotra – Skały. Jest to jednocześnie gwarancja wierności samemu Jezusowi oraz Jego przepowiadaniu.

Od kilkunastu lat Kongregacja do spraw Biskupów wraz z Kongregacją Kościołów Wschodnich organizuje w Rzymie specjalny kurs dla nowych biskupów. Akta tego spotkania od początku ukazują się w postaci specjalnej publikacji watykańskiej. Warto dodać, że podobne spotkanie organizuje także Kongregacja Ewangelizacji Narodów.

Książkę otwiera przedmowa kard. Marc Ouellet, prefekta Kongregacji do spraw Biskupów (s. 3-4). Następnie całość zorganizowana została w trzy wiodące bloki. Oczywiście nie wyklucza to i innych elementów.

Specjalną część stanowi audyencja u Ojca św. Franciszka dla biskupów zamianowanych w ciągu ostatniego roku. To wystąpienie papieskie w Sali Klementyńskiej w dniu 10 września 2015 r. (s. 7-11). Tutaj zamieszczono także słowo pozdrowień skierowane do Ojca świętego przez kard. Marc Ouellet (s. 13).

Zasadniczy blok prezentowanego zbioru stanowią relacje (s. 15-211). To jedenaście zróżnicowanych wystąpień-przedłożeń różnych dostojników kościelnych. Dla schematycznego poznania warto przywołać tytuły oraz poszczególnych prelegentów.

Oto pierwsze propozycje: 1. *Słudzy komunii eklezjalnej* – kard. Marc Ouellet (s. 17-32); 2. *«Tria munera» w misji biskupiej* – kard. Gerhard Muller (s. 33-47); 3. *Biskup i troska o prezbiterów: od seminarzystów aż do księży starszych* – abp Francesco Cacucci (s. 49-62); 4. *Relacje duszpasterskie, równowaga drogi afektywnej kapłanów i problemy skrzywień* – ks. prał Tony Anatrella (s. 63-107); 5. *Biskup, «Christifideles laici» i troska duszpasterska o rodziny* – kard. Angelo Scola (s. 109-128).

Z kolei zaproponowano dalsze wystąpienia: 6. *Kolegium biskupie i kultura jedności jako świadectwo chrześcijańskie* – kard. Kurt Koch (s. 129-148); 7. *Tożsamość i misja katolickich Kościołów Wschodnich* – kard. Leonardo Sandri (s. 149-163); 8. *Biskup i finanse* – kard. George Pell (s. 165-169); 9. *Znajomość prawa kanonicznego w praktyce zarządzania duszpasterskiego* – bp Vicente Juan Segura (s. 171-188); 10. *DIALOG międzyreligijny* – kard. Jean-Louis Tauran (s. 189-200); 11. *Ewangelizacja i digital world* – bp Paul Tighe (s. 201-211).

Drugi blok stanowią konferencje ascetyczne, które głosił bp Renato Corti (s. 213-229). Podano dwie konferencje: 1. *Słowo Boże i rozpoznanie duchowe* (s. 215-221); 2. *Wdzięczność i caritas duszpasterska* (s. 223-229).

Trzeci blok omawianego zbioru zawiera homilie wygłoszone podczas poszczególnych celebracji Mszy świętych (s. 231-268). Tutaj homilie głosili: Kard. Pietro Parolin, kard. Beniamino Stella, kard. Peter Turkson, abp Rino Fisichella, kard. Agostino Vallini, kard. Lorenzo Baldisseri, kard. Giuseppe Versaldi, kard. Robert Sarah, abp Paul Richard Gallagher.

Na końcu książki dodano jeszcze aneks: *Spotkanie papieża Franciszka z biskupami Stanów Zjednoczonych Ameryki* (s. 269-279). W końcu zamieszczono jeszcze schematyczny spis treści (s. 281-282).

Prezentowany zbiór stanowi interesującą propozycję spojrzenia na Kościół powszechny. Tutaj bowiem, w adresie do nowych biskupów, wybrzmiewa jednak twórczo cała tradycja Kościoła, począwszy od czasów apostołskich. Pytanie, czy potrzebny był aneks z tekstami ze spotkania z biskupami Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Ma ono bowiem innego ducha, a tutaj ważne są nie tylko treści, ale właśnie duch komunii.

Oto już piętnasta edycja spotkań organizowanych przez Kongregację do spraw Biskupów i Kongregację Kościół Wschodnich. To podstawowe materiały z tego spotkania. To znak komunii, dzielenia się doświadczeniami i spotkanie w świadomości pełni kapłaństwa. To zdanie ku przemianom życia w Chrystusie zmierzającym (por. s. 3).

W lekturze tego zbioru jest bardzo potrzebna świadomość początku posługi biskupiej. Nie chodzi jednak o uczenie się, ale bardziej o apostołskość Parakleta i moc działania Jego darów. Nie należy zatem tej książki traktować jako czegoś zamkniętego, lecz przeciwnie należy ją postrzegać jako dynamiczny dar.

Trzeba przyznać, że prezentacji wielu zagadnień dokonali ważni przedstawiciele Kurii rzymskiej. Pytanie, czy uczynili to w pełni kompetentnie? Wydaje się, że nowi biskupi oczekują ważkich apostołsko propozycji i sugestii. Tutaj nie są ważne detale czy kazuistyka, to bowiem przyniesie realizm miejsca i czasu, ale wierność apostołskiemu przepowiadaniu.

W zaproponowanym bogactwie tematyki można jednak zauważyć braki czy wskazać na oczekiwania. Nie było przedstawiciela watykańskich Trybunałów kościelnych. Posługa caritas także nie wybrzmiała, a jest ona tak mocno wpisana w przepowiadanie papieża Franciszka. Zabrakło wielkiego działu edukacji, i to na wszystkich szczeblach, zwłaszcza uczelni wyższych, ale nie mniej ważnego szkolnictwa młodzieży i dzieci. Wreszcie zabrakło tematyki kultu i sakramentów oraz spraw świętych i błogosławionych.

Warto zauważyć, że między stronami 6-7 zamieszczono wspólne zdjęcie z audiencji udzielonej w dniu 10 września 2015 roku. Niektóre wystąpienia mają dość liczne przypisy inne czasem tylko odwołania w tekście. Natomiast można napotkać dość liczne fragmenty bogate w materiał biblijny. Pewne wątpliwości budzi stosowanie nazewnictwa „papież emeryt Benedykt” (s. 204, 207, 208, 211). Tym bardziej, że wielokrotnie odnoszone jest ono do lat jego posługi apostołskiej i wówczas wydawanych dokumentów. Dziwnym zabiegiem jest także skrót „SS” przed ‘Franciszek’ czy ‘Jan Paweł II’ (s. 17, 26).

Dobrze, że w niektórych miejscach zostają przywołane dawne funkcje kanoników kapituły katedralnej (s. 183, 187). Wydaje się, że czasem nie do końca słusznie pozbawiono to dostojne ciało uprawnień, jakie przyznano Kolegium konsultorów, a na co pozwalały nowe rozstrzygnięcia kodeksowe. Wydaje się bowiem, że historyczne tradycje w tym względzie się doskonale sprawdziły i zachowano je w niektórych krajach. Szkoda, że w Polsce zaniechano tej tradycji, generalnie sprawdzonej, nawet w ekstremalnych sytuacjach. Czy nie wynikało to z pewnego kompleksu posoborowego w Polsce?

Warto zauważyć, że po kilkunastu latach wydawcy materiałów kursu dla biskupów zmienili w końcu tytuł całego zbioru. Dotąd bowiem, i to od samego początku, tytuł brzmiał: *Duc in altum*.

Wydaje się, że obecny jest bardziej dynamiczny i lepiej przystaje do apostolskiego powołania oraz misji w Kościele podejmowanej przez nowych biskupów, która ostatecznie ma źródło oraz trwanie i owocność paschalną.

Z pewnością ten interesujący zbiór jest cennym materiałem i przypomnieniem dla biskupów, którzy uczestniczyli w tym kursie, a który odbył się w dniach 7-16września 2015 r. Wzięło w nim udział 125 nowych biskupów, w tym 17 z Kościołów wschodnich. Materiał ten może być przydatny również dla innych pasterzy, zwłaszcza w szczegółowych kwestiach, które tutaj zostały zaprezentowane.

Bp Andrzej F. Dziuba

DOI: <http://doi.org/10.21852/sem.2017.3.20>